

דף ל.

עין משפט א.

או"ח סימן תמוז סעיף א

א. חמץ בפסח אוסר תערובתו בין במינו בין שלא במינו במשהו ^א ואפי' בהנאה ^ב.

הגה: וצריך לשרוף כל התערובת ^ב ולא די בפדיון דמי החמץ שלא להנות

נ. מימרא דרבא בפסחים דף ל'. והסכמת רוב הפוסקים אפי' במשהו, וכתב הרמב"ם בפ' ט"ו ממאכלות אסורות הלכה ט' משום דהוי דבר שיש לו מתירין, והרא"ש בסוף ע"ז כתב הטעם דחמץ כיון שלא נבדלים ממנו כל השנה החמירו בו בכל שנה. ומן התורה חמץ הוא כשאר איסורים אלא שחכמים החמירו בו כיון שיש בו כרת. בין במינו בין שלא במינו, היינו דבאינו מינו בשאר איסורים הולכים אחר הטעם ובמינו שא"ל לעמוד על כך שיעורו בששים כמבואר ביור"ד סי' צ"ח. במינו כגון קמח חטים שנתחמצו שנתערב בקמח חטים שלא נתחמצו. באינו מינו היינו קמח חטים שנתחמץ בקמח של מין אחר שלא נתחמץ או נתערב בתבשיל וכדומה. ובמשהו היינו בין שממשו של חמץ נימוח בין שישנו בעין ואין בו אלא טעמו הוי במשהו. כה"ח אות ו' מהרשב"א שגם בטעמו אוסר במשהו.

כתב הפר"ח דאפי' משהו מחמץ נוקשה דאיסורו מדרבנן ג"כ אוסר במשהו, וכ"כ הט"ז בס"ק י"ט, אבל המ"א בס"ק ה' כתב בשם ליקוטי המהרי"ל דחמץ נוקשה אפי' בפסח בטל בששים כיון שאין בו כרת, וסיים דהמיקל כמו המהרי"ל לא הפסיד.

אם נתערב מאיסור שנאסר במשהו חמץ בתבשיל אחר דהוי תרי משהו, כתב הט"ז ביור"ד סי' צ"ב ס"ק ט"ז דתרי משהו לא אמרינן, אבל לח בלח שנתערב בדרך זה נאסר לעולם במשהו ע"ש, וכן הסכים הפר"ח. אבל הש"ך בנה"כ השיג על דברי הט"ז שם וכ"כ המ"א בסי' תס"ז ס"ק י"ג וכתב שכן מוכח מדברי מר"ן ומור"ם ע"ש. כ"כ בכה"ח אות ח' ממט"י.

ועיין בכה"ח אות ט' בכף שהגיסו בה קדרה ונמצאת חטה בתוכה ובאותה כף הגיסו עוד קדרות אחרות שכולם נאסרו.

ס. כבר חמץ שנתערב בתוך ככרות של מצה אפי' נתערב באלף לא בטיל דהוא דבר שבמנין כמ"ש ביור"ד סי' ק"י. ואף לאחר הפסח אסורים מטעם זה, רק אם נחתך הפת או נבצע שאינו דבר שבמנין מותר אחר הפסח. כה"ח אות י"א. וכיון שאסור בהנאה אסור להשהותו ג"כ עד אחר הפסח, כמו בסי' תס"ז סעיף יו"ד. כה"ח אות י"ב.

ע. אפי' אחר שהוציאו החטה הנמצאת שם צריך לשרוף התבשיל אפי' שלא נשאר שם אלא טעמו במשהו.

ממנו ולמכור השאר.

מ"מ כלים שהתבשל בהם מותרים לאחר הפסח, וא"צ שכירה או הגעלה.

א. ב. דין תערובת חמץ כדין שאר תערובת איסור, אלא שמה שאוסר בשאר תערובות בפחות מששים אוסר בחמץ במשהו, אבל אם בשאר תערובות לא היה צריך ששים אלא כדי קליפה ^פ או נטילת מקום גם בחמץ כן, שחם בחם די בקליפה בשאר איסורים. וע"כ אם נגע ככר חמץ בככר מצה ושניהם חמץ ^צ ואין שם דבר שגורם לפעפע האיסור כגון שומן, לא נאסר אלא מקום מגעו.

הגה: בדין ריחא מילתא לענין תבשיל שיש בו חמץ עם שאר תבשילין יש מקילין במקום שגם בשאר איסורים היה מותר, ויש מחמירין ^ק בחמץ, דמשהו מ"מ ישנו.

ודוקא במקום ששייך בו ריחא אלא שבשאר איסורים לאו מילתא היא

^פ. אם הניח דבר חם בכלי חמץ אינו אוסר אלא כדי קליפה, ושיעור כדי קליפה צריך שיהיה יכול להנטל כאחת, כ"כ הב"י בשם הר"ן ביו"ד סי' צ"ו. ונטילת מקום הוא שיעור יותר והוא כעובי אצבע כמבואר ביו"ד סי' ק"ה סעיף ד'.

^ו ונגיעת חם בחם שדי לו בקליפה, דוקא בלא רוטב, אבל אם היה רוטב אוסר במשהו, ודוקא ברוטב ממש אבל בלחות נידון כיבש. כה"ח אות י"ט. דבר שצריך קליפה ולא לקחו כדי הקליפה ונתבשל כך אוסר במשהו. כה"ח אות כ"א, מ"מ מותר בהנאה.

^צ. היינו שהיד סולדת בהם. ועיין בסי' שי"ח סעיף י"ד שיעורו.

^ק. וכן ראוי לנהוג לכתחילה, כ"כ הברכי יוסף, אבל לדינא אינו אוסר אלא כדי קליפה ובמקום הפסד יש לסמוך על המקילים. כה"ח אות ל"ג. אבל אם האיסור דבר חריף וכ"ש אם ההיתר דבר חריף ריחא מילתא, ואפי' בדיעבד אסור אם שניהם מגולים. כה"ח אות ל"ו.

י"א דכל מקום דאמרינן ריחא מילתא ואוסר בדיעבד דוקא כשאין בהיתר ששים נגד האיסור, אבל ביש ששים אפי' בכל מה שיש בתנור הרי זה מבטל האיסור ובמקום הפסד יש לנהוג כן. אבל במקום שאין הפסד צריך שבכל חתיכה וחתיכה יהיה בה ששים נגד האיסור. כ"כ הש"ך ביו"ד בסי' ק"ח בס"ק י"ב. כה"ח אות ל"ח.

^ו גם למחמירים בחמץ דריחא מילתא דוקא כשהחמץ אינו פוגם בהיתר אבל אם הוא לפגם יש להתיר בכל ענין אפי' אין שם הפ"מ. כה"ח אות ט"ל.

כמבואר ביור"ד סי' ק"ח.

עין משפט ב. אר"ח סימן תמוז פ"ה יא

יא. יב. בין חמץ שנתערב קודם פסח ובעבר עליו הפסח, בין חמץ שנתערב בפסח ובעבר עליו הפסח, בין חמץ שעבר עליו הפסח ונתערב אחר הפסח בטל בששים ש.

הגה: ובפחות מששים ת משליך הנאת האיסור לים המלח.

עין משפט ג. אר"ח סימן תנא פ"ה א

א. א. קדירות של חרס שנשתמש בהם חמץ א כל השנה, אפי' אותם שעושים בהם דייסא או מיני קמחים משפשפן היטב שלא ישאר

ר. והוא בעניין שלא היה עובר עליו בב"י וב"י. וכל דבר שאסור להשהותו מדרבנן מותר לערבו קודם הפסח כדי להשהותו ולא הוי מבטל איסור לכתחילה. כ"כ הלבוש. והט"ז ס"ק י"ז. אבל אם עירבו במזיד בפסח או אפי' אחר הפסח אסור דהוי מבטל איסור לכתחלה דאפי' באיסור דרבנן אסור.

והגם שאם נתערב קודם הפסח ונתבטל בששים מותר גם בפסח עצמו כמו שסתם השו"ע בסעיף ד', מ"מ כאן בא להשמיענו אף לאוסרים דחוזר וניעור מ"מ לאחר הפסח מותר. כה"ח אות רמ"ג.

ש. שבתערוכת ויש ששים שלא עבר על ב"י וב"י לא קנסו אותו. ואפי' נתערב בפסח ושהה אותו במזיד מותר דהרי לא עבר על ב"י וב"י, מ"א ס"ק מ"ג. מ"מ אם עירבו לאחר הפסח במזיד אסור, כ"כ הרא"ש. מ"א ס"ק מ"ד. וכ"כ הפר"ח. ומש"כ דבטל בששים כך כתב הטור, אבל כל הפוסקים כתבו דבטל ברוב, וכתב המ"א דהמיקל לא הפסיד. וכך הסכים הפר"ח.

ת. אבל רוב בעינין. כה"ח אות רנ"א. ואף דפסח לא מהני פדיון מ"מ לאחר הפסח שזה משום קנסא מועיל פדיון. אולם אם יש כזית חמץ בכדי אכילת פרס בתערוכת יש להחמיר בעבר ושהה ואינו מועיל פדיון השלכת הנאת האיסור לים. כה"ח אות רנ"ג. ובנתערב יבש ביבש אפי' חד בחד ועבר עליו הפסח מהני ג"כ ע"י פדיון. כה"ח אות רנ"ד. ואם מהני פדיון בחמץ שהוא המעמיד כגון שמרים, בזה איכא פלוגתא ובהפסד מרובה יש לסמוך על המקילין גם במעמיד. כה"ח אות רנ"ח.

א. מגמ' פסחים ל' ע"א, וה"ה קערות שתשמישן ע"י עירוי וכלי שני ג"כ הדין כן. וה"ה בשאר כלים שאינם של חרס אם אינו רוצה להגעילן או ללבנם צריך לנקותם ולהצניען.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחודר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

חמץ ניכר בהם ומותר להשהותן לאחר הפסח להשתמש בהם ^ב בין במינו בין שלא במינו.

ומצניען בפסח ^ג במקום צנוע שאינו רגיל לילך שם כדי שלא יבא להשתמש בהם בפסח, וטוב לסוגרם בחדר ולהצניע המפתח ^ד. אבל ליבון באש לא מועיל להם להתירם ^ה כדי להשתמש בהם בפסח ואפי' רק עירה בהם רותחין ^ו אין להם תקנה להכשירם.

הגה: ויש אוסרים אפי' בכלי שני ^ז.

א. ב. אפי' ימלאו הכלי חרס בגחלים לא מועיל להכשירם כיון שהוא חס

ב. ומשום חמץ הבלוע בכלי אין בו איסור משום ב"י וב"י, וע"כ מותרים אחר הפסח. וְאפי' אותם שמבשלים בהם דייסא שבלעו הרבה חמץ וכשמבשלים בהם אח"כ אין ששים כנגד חמץ הבלוע ג"כ מותרים אחר הפסח, והטעם כיון דחמץ אחר הפסח משום קנסא הוא ולא קנסו אלא כשהניח חמץ בעין, אבל מה שבלוע בכלי בזה לא קנסו, וע"כ מותר אפי' לכתחלה לבשל בהם. כה"ח אות ו'.

ג. ולא דמי לתערובת חמץ דאסור להשהותה, ששם נראה בעין רק שאינו ניכר אבל חמץ הבלוע בכלים אינו נראה ומצוי. כה"ח אות ח'.

ד. כדי שלא ילך לשם כל ימי הפסח, או משום אחרים שלא ידעו ויפתחו וישתמשו בהם. ה. היינו ליבון מבחוץ וליבון מבפנים דהאדם חס שלא יתפקעו. והגעלה אינה מועילה לכלי חרס, משום שהתורה העידה שאינו יוצא מידי דופיו לעולם, ומה שמועיל להם מה שמחזירין לכבשן או היסק מבפנים אם לא היה חושש להם שיבקעו, כתבו התוס' דכיון שהסיקו נעשה כלי חדש. כה"ח אות ט"ו.

ו. וְאפי' היינו מכלי ראשון כגון לתוך קערות ואין להם תקנה אפי' בהיסק, וכתב הרמב"ם בפ"ה דשווה כלי חרס שנשתמשו בו חמץ בכלי שני לנשתמשו בו בכלי ראשון, ועיין בכה"ח אות י"ז לדעת הרמ"א.

ז. פי' אפי' לא עירה מהקדירה שהוא כלי ראשון לתוכו רק עירה מהקדירה לכלי שני ואח"כ הניח כלי זה בתוכו. מ"א ס"ק ג'. אבל אם עירה מקערה לקערה דהו"ל עירו דכלי שני לכו"ע מותר. כה"ח אות י"ח.

ח. ומוכח מכאן דגם בכלי שני מבליע משהו וע"כ צריך הכשר כבסעיף ה'. שם אות י"ט. וכתב הפר"ח דכך היא דעת מר"ן השו"ע דיש לאסור אפי' בכלי שני דכך כתב הב"י, הגם שבשו"ע השמיט דין של כלי שני ודלא כהמ"א שכתב שהשו"ע חזר בו מדבריו בב"י. כה"ח אות כ'.

עליהם שלא יתבקעו מהחום, ולא עושה להם היסק טוב.

מ"מ אם החזירים לכבשן שמצרפין בו כלי חרס חדשים מותר כיון שהכניסן להסק גדול ודאי לא חס עליהם שמא יתפוצצו.

הגה: כל כלי הצריך ליבון או הגעלה אסור להשתמש בו אפי' בצונן ^ח בלא הכשר.

עין משפט ד. יו"ד סימן צז סעיף א

א. אין לשין עיסה בחלב ^ט גזירה שמא יבא לאכלה עם בשר, ואם לש, כל הפת אסורה אפי' לאכלה לבדה ^י.

ח. היינו בדרך קבע ואפי' הדיחו אותו תחלה, אבל דרך עראי מותר להשתמש בו ע"י הדחה, אך בכלי חרס המנהג לא להשתמש בהם אפי' בעראי ובצונן. כה"ח אות כ"ז.

ט. מברייטא בפסחים דף ל'. וה"ה שאין לשין בשומן אווז או עוף, דאף דהוי רק איסור בשר בחלב מדרבנן, ג"כ אסור ולא הוי גזירה לגזירה כיון שקרוב לטעות שעל הלחם יחיה האדם ודרכו לאוכלו עם בשר ועם חלב. וכתב הפר"ח דכל האיסור רק אם הדבר מועט ונבלע בפת ולא ניכר אבל אם השומן ניכר או הגבינה ניכרת אין כאן בית מיחוש ומותר באכילה. כף החיים אות א'.

י. גזירה שמא יאכלנה עם בשר. ש"ך ס"ק א'. ואם יש בה רק מעט מאוד חלב שמתבטל בקמח כגון שיש ששים מותר לאכלה עם בשר וכ"ש לבדה. כף החיים אות ד' ממהרימ"ט.

מ"מ לערב קצת חלב תוך קמח ע"מ לאכלו עם בשר אסור דהוי מבטל איסור לכתחילה רק אם אפה ועשה כן בדיעבד מותר אח"כ לאכלה אפי' עם בשר. שם בכה"ח אות ה'. גם אם דעתו לאכול פת זו לבדה שמערב בה קצת חלב ובטלה בששים בקמח ג"כ אסור לכתחילה לעשות כן, ואם עשה מותר. כף החיים אות ו'.

ו**אם** היה דבר מועט כדי אכילה בבת אחת **כ** או ששינה צורת הפת **ל** שתהיה ניכרת שלא יאכל אותה עם בשר, מותר.

ב. אין אופין פת בתנור שטחו באליה **מ** ואם אפה, דינו כעיסה שנילושה **א.**

כ. הגם שיש שכתבו כדי לאכלה בו ביום מ"מ הספרדים שקיבלו דעת מר"ן אין להם להקל בזה. ומועט היינו כדי אכילה בבת אחת. כף החיים אות ז'. וכדי אכילה בבת אחת היינו לכל בני הבית והוא פשוט.

וע"כ פת שזבה תחתיו חלב יכול לחלק הפת לבעלי בתים לכל בע"ב כיכר אחד, והוי דבר מועט לכל אחד, אבל לכתחילה לא יסמוך ע"ז. כה"ח אות ט'. וה"ה אם נתערב פת שנילוש בחלב עם אחרים יכול לחלק כל התערובת לכל אחד כיכר שיהיה דבר מועט ומותר. שם.

אם לש פת עם חלב בשוגג יש אומרים דבזה לא קנסו רק בלש במזיד ויש אוסרים גם בשוגג דלא חילקו חז"ל בזה. כה"ח אות י"א.

ל. דוקא לביתו מהני שינוי צורה אבל למכור בשוק אסור דיש לחוש לארחי פרחי ומיהו בדיעבד שרי. כה"ח אות י"ב.

והיום שעושים עוגות ובורקסים חלביים למכור אותם בשוק טעם ההיתר א'. ניכר ונרגש בהם טעם החמאה והחלב, ב'. שמים בתוכו סוכר ומיני מתיקה וכיון שכן אין דרכו לאכלן עם בשר. כף החיים אות י"ב. וכל שכן אם נראית הגבינה.

כתב בברכי יוסף בשו"ב אות א' דביסקויטים העושים אותם עם חלב אסורים הגם שהם משונים בצורתן כיון שעושין תדיר בצורה זו גם בלא חלב ודרך ריקין אלו לאכלם כמו פת עם חלב או עם בשר. כף החיים אות י"ג.

ועוד שם הביא דבא"י ובטורקיה נהגו לעשות בורקס ממולאים בבשר ובירקות וכן בגבינה. והמנהג על הרוב לעשות של גבינה בשינוי וצריך להזהר בזה לעשותם בשינוי. שם באות ט"ז.

חיטים שנשפך עליהם חלב לא מועיל לטחון אותם ולעשות מהם פת ואפי' הדחה לא מהני בהם כיון שיש בהם סדקים, כ"כ המרדכי בפ' כ"ש. ומשמע דלאכלם כן מותר.

מ. ואפי' יש ששים נגד השומן מ"מ כיון שהאיסור עומד במקומו במקום הדבקות הפת ע"כ הפת אסורה. כף החיים אות ח"י. וכל זה שעשה לכתחילה אבל אם עשה בשוגג כגון שלא ידע שטחו באליה קודם ואפה פת י"ל דמהני טעימה לאכלו עם חלב. ויש אוסרים אפי' ע"י טעימה לאוכלו עם חלב רק לאוכלו לבדו. כף החיים אות י"ט. וכך הסכים הזב"צ. ואם יש ששים סגי בנטילת מקום, שם.

בחלב.

הגה: ע"כ נוהגין ללוש פת עם חלב בחג השבועות ^א כי זה נחשב לדבר מועט וצורתם משונה משאר פת. וכל שכן פלאדן או פשטידא (פי' פלאד"ן הוא מאכל גבינה ופשטיד"א מאכל של בשר), דמותרין ^ב.

הגה: אין לאפות ^א שום פת עם מאכל של גבינה או עם מאכל של בשר בתנור אחד דחוששין שמא יזוב מן השומן או מן הגבינה אל הפת ואם זב תחתיו דינו כפת שנילושה עמו, ואפי' במחבת ^ב נוהגים לכתחילה להחמיר.

דף ל:

עין משפט א.

או"ח סימן תנא סעיף א

עין לעיל דף ל. עין משפט אות ג.

ג. מ"מ מותר למוכרו לגוי מכח ספק ספיקא אם יחזור וימכרנו לישראל ואם תמ"ל שימכרנו ספק אם הישראל יאכל אותו עם בשר, וכ"ז בדיעבד, אבל לכתחילה אסור לעשות כן ע"מ למוכרו לגוי. כף החיים אות כ"א.

ס. והטעם עיין באו"ח סי' תצ"ד סעיף ג'. וה"ה לכבוד שבת מותר רק שהב"ח כתב יעשה אותם קטנים שלא ישאיר מהם עד אחרי שבת. כה"ח אות כ"ד.

ע. מש"כ שזה כל שכן מכיון שהם משונים וניכרים.

פ. היינו לכתחילה, אבל אם אפה וזה לא משופע והתנור רחב או שהפת למעלה מן הפשטיד"א לא מחזיקין איסורא דשמא זב, וגם אם זב בתנור אבל לא נגע בפת הוי נ"ט בר נ"ט דהיתרא שהרוטב נבלע בתנור ואח"כ התנור מבליע בפת ומ"מ לכתחילה אין לאכלו עם חלב כי אם לבדו, או עם בשר כטעם השומן שבלע. כף החיים אות כ"ז.
אם אפו בתנור עוגת גבינה על קרקעיתו בלי כלי, ואח"כ באותו מקום הושיבו בתנור סיר עם בשר רותח מותר, דכל שאין שם חלב בעין הוי כשתי קדירות הנוגעות זו בזו דמותרים. כף החיים אות כ"ט. מהט"ז ס"ק ג'.

צ. משום חשש זיבה ומשום חשש ריח. כף החיים אות ל"א, מערוך השולחן. ואפי' הוא במחבת חוששין שיזוב מדפנותיו אחרי רתיחה.

עין משפט ב.

או"ח סימן תנא סעיף ג

ג. ד. סכינים מגעילין בכלי ראשון ^ק ומותרים, וכלי ראשון היינו שהרתיחו בו מים על האש, אפי' אינו עכשיו על האש רק שעודנו רותח ^ר.

קודם ההגעלה צריך לשייף הסכינים במשחזת להעביר מהם כל חלודה ^ש קודם הכשרם, ע"כ אם יש גומות בסכינים אין מועיל בהם הגעלה לבד אלא צריך ליבון במקום הגומות.

הגה: הנדן ^ת של הסכינים אין לו תקנה בהגעלה, ואסור להכניס בה הסכין בפסח.

עין משפט ג.

או"ח סימן תנא סעיף כג

כג. כד. כלי חרס המצופים בשכבת זכוכית דינם ככלי חרס ^א.

ק. היינו סכינים שגם הידית מברזל או מתכת אחרת, אבל אם הידית מעץ אין להם תקנה רק בחדשים. כה"ח אות ל"ז.

ו. ואף דבסכין של איסור צריך ליבון כמ"ש ביור"ד סי' קכ"א סעיף ז' חמץ שאני דמספיק הגעלה כיון דהיתרא בלע, כמ"ש התוס' בחולין דף ח' ע"א, ובע"ז דף ע"ו ע"ב והב"י בשם המ"מ בפ"ה.

ולפי מש"כ המ"א בס"ק ו' דאין הולכין אחר רוב תשמישו, היה צריך ליבון בסכינים כיון שלפעמים תוחבין בראשו חתיכת פת לאפותה אצל האש ולפעמים חותכין בו פשטידא כשהיא על האש, וא"כ המחמיר ללבנס תבא עליו ברכה.

ר. דכלי ראשון כל זמן שהיד סולדת בו מבשל כמ"ש בסי' שי"ח סעיף ט' וביו"ד סי' ק"ה סעיף ב', וא"כ כמו שהוא מבשל מפליט וא"צ שיעלה רתיחה אע"ג דבשאר כלים מלבד סכינים צריך שיעלה רתיחה, אבל י"א דגם בסכינים צריך הגעלה שמעלה רתיחה. כה"ח אות מ"ג.

ש. וכליבון א"צ להעביר החלודה. ט"ז ס"ק ז'.

ת. היינו הבית של הסכין ששומרים אותו בתוכו, והלבוש כתב דזו חומרא יתירה דמה יבלע הסכין מן הנדן, אם ניקה אותה יפה.

א. ו. ואף שהשו"ע בסעיף כ"ו כתב דכלי זכוכית אינו בולע, כאן כיון שמחופה על החרס ונצרף עמו בכבשן בלע יותר. כה"ח אות רע"ז. מהרא"ש בפ' כל שעה.

ו. אבל כלי חרס המחופה בעופרת מותר בהגעלה ככלי מתכות. מ"א ס"ק מ"א, אבל הב"ח והפר"ח כתבו דדינם ככלי חרס, ואפשר שגם דעת השו"ע כן. כה"ח אות רע"ח.

הגה: ויש מקומות שנהגו שלא להשתמש בכלי חרס^ב, ואין להחמיר רק במקום שכבר נהגו.

עין משפט ד. יו"ד סימן קלה סעיף ו

א. י. כלי חרס המצופין באבר או במין זכוכית שלא נתבשל כל צורכו אם הם ירוקים דינם ככלי נתר שאין להם טהרה אבל אם הם לבנים או שחורים שאין בהם בקעים דינם ככלי מתכות^ג.

הגה: מה שמועיל לכלי חרס עירוני היינו דווקא אם נשתמשו בו ביין נסך בצונן^ד אבל אם נשתמשו בו בחמין כלי חרס אין לו תקנה ושאר כלים צריכים הגעלה כמו בשאר איסורים.

עין משפט הו. או"ח סימן תנא סעיף כב

בב. כג. כל הכלים אפי' של חרס שנשתמשו בהם חמין בצונן^ה מותר להשתמש בהם מצה אפי' בחמין^ו.

אבל כלי שהאשה שורה ומנחת בהם שאור ופעמים שהוא שוהה שם לילה אסור להשתמש בהם מצה בחמין, ובצונן מותר אבל אסור ללוש

ב. משום שמחזקין אותם ע"י תערובת סובין, מ"מ גם למחמירין בדיעבד מותר. כה"ח אות רפ"ב.

ג. כתב הש"ך כמבואר בסעיף א' ובסעיף ח', ודוקא לענין נסך דתשמישו בצונן אבל לענין חמין בפסח ושאר איסורים אפי' כלים לבנים ושחורים דינם ככלי חרס, כמבואר באו"ח סי' תנ"א, כ"כ הפרישה.

ד. ממרדכי בפ"ב דע"ז מראבי"ה.

ה. היינו שנשתמש בהם בחמין ביבש או בלח ולא שהה בהם מעת לעת, וגם לא בדבר חריף, וע"כ מותר להשתמש בהם מצה אפי' בחמין אחר שהדיחם שלא יהיה שום ממשות של חמין. כה"ח אות רנ"ה.

ו. כיון דלא נשתמש בהם אלא בצונן לא בלעו, ודי להעביר מה שדבוק בהם בהדחה.

בהם ^ז. וכל זה בלא הגעלה אבל ע"י הגעלה מותר ^ח אם הכלים אינם של חרס, שבהם לא מועיל הגעלה ^ט.

עין משפט ז.

או"ח סימן תנא פעיף יז

יח. שולחן שעורכין עליו כל השנה פת או לשין בה צריכה הגעלה ^י.

הגה: ולא מועיל בה קילוף ^כ בכלי אומנות וכל דבר שצריך הגעלה לא מהני קליפה, והמנהג שלא להשתמש בפסח בדפין שלשין עליהם אפי' ע"י הגעלה ^ל.

עין משפט זז.

או"ח סימן תמא פעיף א

א. אינו יהודי שהלוח לישראל על חמצו, ומשכנו היהודי בידו של האיני יהודי ואמר לו מעכשיו ^מ יהיה שלך אם לא אפרע לך לזמן פלוני,

ז. דממהר להחמיץ מכח הכלי. ט"ז ס"ק כ"ו.

ח. ואנחנו נוהגים לאסור כמו בסעיף י"ז, מ"א ס"ק מ"ב, ע"פ מש"כ הרמ"א שם.

ט. וְהָגַם שַׁעֲרֵי צוֹנָן מוֹעִיל גַּם בְּכָלִי חֶרֶס הַגְעֵלָה, מ"מ בבית שאור וחורסת חמוצו קשה והוי כמו שבלעו ע"י האור, דאין מועיל בהם הגעלה. כה"ח אות רס"ד. תנורים שאופים בהם חמץ כל השנה אם אין חשש שיפקעו די להם בהיסק, ואם יש חשש צריך היסק ואח"כ לשים טיט כעובי אצבע במקום הקדרות של חמץ. שם רע"ו.

י. ואם לש או ערך בהם מצה בלא הגעלה בדיעבד מותר אם היה נקי. כה"ח אות קצ"ד.

כ. דהגעלה מפליט כל הכלי מעבר אל עבר. מ"א ס"ק ל"א.

ל. אבל אם לאחר הגעלה שם מפה מותר להשתמש בהם, ב"ח. כה"ח אות קצ"ח. ונהגו להחמיר דוקא בכלי עץ, אבל בכלי מתכת ובדיל נוהגין להגעילן, אבל לדעת המ"א גם בשל מתכות יש להחמיר. כה"ח אות קצ"ט.

וְהַטַּעַם שאין מברכים על מצות הגעלה, כמו שמברכין על הטבילה כיון דאפשר להשתמש בכלים חדשים וא"צ להגעיל כלים אלו וא"כ לאו מצוה היא, או שהטבילה שמברכים עליה זו מצוה עשה, אבל ההגעלה זו מצוה לא תעשה שלא לאכול נבלות והוי כניקור וגיד הנשה וחלב שאין מברכין עליו, או משום דכל האיסור הוא בלוע ואין בו ממש. כה"ח אות ר'.

מ. ממשנה פסחים דף ל'. ואליבא דרבא בדף ל"א בגמ' שם. ולכתחילה אסור להלוות מעכו"ם על חמצו ע"מ לפדותו לאחר הפסח דהו"ל כמטמין ביד עכו"ם, ועובר על בל

והגיע הזמן ולא פרעו, מותר, ואין בזה איסור של חמץ בפסח, ואפי' לא הגיע הזמן שקבע לו רק אחרי פסח דכיון שלא פרעו נקנה למפרע לעכו"ם והו"ל חמצו של עכו"ם.

עין משפט ט.

או"ח סימן תמא פ"ב

ב. ישראל שהלוח לא"י על חמצו, אם הא"י משכנו בידו^א של ישראל ואמר לו מעכשיו^ב קנוי לך אם לא אפרע לך לזמן פלוני, והגיע הזמן אפי' אחר הפסח ולא פרעו אפי' אין אחריותו עליו ג"כ אסור^ג, משום שקנה אותו ישראל למפרע, אבל אם לא אמר לו מעכשיו^ד ואין אחריותו של ישראל עליו מותר.

יראה. אבל אם נתכוון לפדותו לפני פסח ונמשך אח"כ, אינו עובר עליו ואינו חייב לבער. כה"ח אות א'.

ג. שם במשנה, אבל אם לא משכנו בידו אפי' במכירה ממש לא אמרינן מעות קונות מעכו"ם, ועיין בחו"מ בסי' קצ"ד, ובש"ך שם ס"ק א'. מיהו אם הקנהו העכו"ם לישראל בדרך המועיל מהני אפי' בלא משכנו. כה"ח אות ט'.

ד. אבל ישראל שהלוח לישראל חבירו על חמצו ונתן לו משכון חמצו, אפי' שלא אמר לו מעכשיו ולא קיבל עליו אחריות אסור וחייב לבערו, דישראל מישראל קונה משכון אפי' משכנו בשעת הלואתו, ומ"מ גם הלווה עובר שהרי לא קנה החמץ המלווה קנין גמור אלא תורת משכון עליו, כ"כ הב"ח והט"ז, אבל לדעת הפר"ח אף אחד מהם לא עובר מדין תורה עד שיהיה שלו וברשותו. כה"ח אות י'.

ה. ולא רק שהחמץ אסור בהנאה אחר הפסח, אלא גם ישראל עובר עליו בפסח וצריך לבערו אע"פ שלא הגיע זמן הפרעון, כ"כ הב"ח והט"ז והפר"ח, אבל לדעת המ"א בס"ק ד' אין ישראל מחוייב לבערו לפני שהגיע זמן הפרעון, דעדיין ברשות העכו"ם דשמה יפדנו. כה"ח אות י"א.

ו. משום דקיי"ל ישראל מעכו"ם, ועכו"ם מישראל לא קני משכון, מ"א ס"ק ו' מהרא"ש. ועיין בכה"ח אות י"ז.